

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

RUSYA, IRAK SAHNESİNE DÖNDÜ

Mehmet KANCI

Blog No: 25
15.10.2012

2011 yılının son günlerinde Amerika Birleşik Devletleri Ordusunun Irakta 2003 yılında başlayan işgaline son vermesiyle başlayan süreç birbirinden dikkat çekici gelişmelerle devam ediyor. Nuri El Maliki Başbakanlığındaki hükümet, Amerikan askerlerinin ülkeyi terk etmesiyle beraber, ilk olarak Sünni Cumhurbaşkanı Yardımcısı Tarık El Haşimiyi terörizmle suçlayarak ülkeyi terk etmeye zorladı. Bunu Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetimi ile petrol gelirlerinin paylaşımına ilişkin yaşanan tartışmanın tırmanması izledi. Bağdat ve Erbil, petrol gelirlerinin paylaşımı konusunda şimdilik anlaşmış olsa da, Maliki hükümetinin Kuzey Irakta askeri denetim kurma girişimlerinin sürmesi ilişkilerin tam anlamıyla rayına oturmasının önünde engel teşkil ediyor. Maliki hükümetinin, İrandan Suriyedeki Esad yönetimine destek için gönderilen silahların geçişinde Irak hava sahasının kullanımına izin verdiği yönündeki iddialar da Batı dünyasında Iraktaki yönetimin güvenilirliğine ilişin soru işaretleri yarattı. Irak Başbakanı Nuri El Malikinin Ekim ayının ikinci haftasında Rusya ve Çek Cumhuriyetine yaptığı ziyaretler ise soru işaretlerini daha da somutlaştırdı. Maliki, Moskovadaki temasları sırasında 9 Ekimde Başbakan Medvedev, 10 Ekimde ise Devlet Başkanı Putin ile görüştü. Bu görüşmelerde enerji, savunma anlaşmalarının yanısıra iki ülke arasındaki ticaret hacminin artırılması konuları da ele alındı. Ancak, Malikinin Medvedev ile yaptığı görüşmenin ardından yapılan açıklamada, iki ülke arasında Nisan ayından bu yana Savunma Bakanları seviyesinde 3 görüşme yapıldığı ve görüşmeler neticesinde 4 milyar 200 milyon dolarlık silah anlaşması imzalandığı uluslararası kamuoyuna duyuruldu. 30 adet Mi-28 saldırı helikopteri ve 42 adet Pantsir-S1 mobil füze savunma sistemini kapsayan bu anlaşma, Moskovanın Saddam Hüseyin döneminin sona erdiği 2003 yılında terk etmek zorunda kaldığı Iraka dönüşü açısından büyük önem taşıyor. Taraflar, Rus yapımı Mig-29 uçaklarının ve ağır zırhlı araçların satışı için de görüşmelerin sürdüğünü bildirdi. Taşıdığı füzeler 20 kilometre menzile sahip olan Pantsir-

S1 mobil füze savunma sisteminin Irak ordusu envanterine katılması, Türkiyenin sınır ötesi hava harekatlarına karşı tepkisini giderek daha sık dile getiren Maliki hükümetinin dikkatten kaçmaması gereken bir hamlesi. Irak Başbakanı Malikinin Rusyadan sonraki durağı Çek Cumhuriyetinde de yine bir silah anlaşması ön plana çıktı. Malikinin, Pragdaki temasları sırasında 28 adet L-159 uçağının satışı için de anlaşma imzalandı. 1 milyar dolar tutarındaki bu anlaşmayla Irak hava kuvvetleri ses hızının altında uçma kapasitesine sahip çok amaçlı savaş uçaklarına sahip olacak. L-159lardan 24ü tek, 4ü ise çift pilotlu olacak. Irak Hava Kuvvetlerinin bu uçakları eğitim amaçlı olarak kullanacağı Çek Cumhuriyetinden havacıların da bu eğitimlerde yer alacağı ifade ediliyor. Irak Başbakanı Malikinin Moskova ve Pragda imzaladığı anlaşmalar, Bağdatın Soğuk Savaş yıllarındaki yörüngesine yönelip yönelmediği sorusunu gündeme getirdi. Irak Başbakanı Nuri El Maliki Rossiya-1 kanalında bu yöndeki bir soruyu yanıtlarken Irak, ABDnin babasının malı değildir dedi ve Irak kimden silah, kimden petrol alması gerektiğini birilerine danışmak zorunda değildir, kendi kararımızı kendimiz veririz sözleriyle, ülkesi açısından yeni bir sürecin başladığını ilan etti. Maliki ayrıca ülkesinin savunma sanayi ihtiyacını karşılarken, kaynak çeşitliğine gitmenin öncelikli hedefleri olduğunu da vurguluyordu. Irakın Rusya ve Çek Cumhuriyetinden yaptığı silah alımları Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığına da soruldu. Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Viktoria Nuland, Washington ve Bağdat arasındaki askeri işbirliğinin çok köklü olduğunu, taraflar arasında yürürlükte 467 silah anlaşması bulunduğunu ve bunların tutarının da 12 milyar 300 milyon dolar düzeyinde olduğunu ifade etti. Nuland, bu açıklamayla, Rusyanın imzaladığı anlaşmanın Amerika Birleşik Devletlerinin Irakın bir numaralı silah tedarikçisi konumunu tehdit edecek düzeyde olmadığına işaret ediyordu. ABDnin Iraka satmayı kabul ettiği 36 F-16 uçağı ve M-1 Abrams tankları bu anlaşmaların can alıcı unsurlarını oluşturuyor. Bu anlaşmalar Irak için olduğu kadar Rusyanın Ortadoğu bölgesindeki jeopolitik hedefleri açısından da büyük önem taşıyor. Malikinin Moskovadaki temasları sırasında imzalanan 4 milyar 200 milyon dolarlık anlaşma, Rusyanın 1991de Sovyetler Birliğinin yıkılmasından bu yana imzaladığı üçüncü büyük silah satış anlaşması oldu. CASTın (Centre for Analysis of Strategies & Technologies) verilerine göre Rusya 2003te Cezayir ile 7,5 milyar dolar, 2009da ise Venezuela ile 6 milyar dolarlık anlaşmalar imzalamıştı. 2011 yılında 13 milyar 2 milyon dolarlık silah satışı yapan Rusyanın Irakla imzaladığı anlaşma bu ülkenin ulusal silah endüstrisinin geleceği ve küresel ekonomik krizle mücadelesi açısından kritik bir öneme sahip. Rusya 1973-2002 yılları arasında Irakın bir numaralı silah tedarikçisiydi. Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsünün verilerine göre 1990 yılında Rusyanın Iraka sattığı silahların tutarı 25 milyar doları bulmuştu. Kuveyti işgal eden Irak, uluslar arası ambargo nedeniyle silah ihtiyacının yüzde 57sini Sovyetler Birliğinden karşılıyordu. Aynı yıllarda Saddam Hüseyin henüz iktidarı terk etmemişken Fransa Irakın silah tedarikçileri arasında ikinci sırada yer alıyordu. Fransa 5,5 milyar dolar tutarındaki Mirage F1 savaş uçaklarını Iraka satmıştı. Giderek artan ambargolar ve 2003 yılındaki Amerikan işgali, Rusyanın Irak enerji, ticaret ve savunma sanayi sektörlerindeki varlığını noktaladı. Maliki hükümetinin bugün yürürlüğe koyduğu politikalar, 9 yıllık molanın sona erdiğini ve Rus silah endüstrisinin tüm gücüyle Irak üzerinden Ortadoğuya yeni bir dönüş yapmaya çalıştığını ortaya koyuyor.

About the author:

To cite this article: Mehmet KANCI. 2026. "RUSYA, IRAK SAHNESİNE DÖNDÜ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2012 / 25. October 15. Accessed November 22, 2026. https://avim.org.tr/public/Blog/RUSYA-IRAK-SAHNESINE-DONDU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır